

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Öcalan împotriva Turciei (MC) – 46221/99

Hotărârea din 12.05.2005 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 1

Instanță imparțială

Judecător militar în cadrul unei curți de securitate a statului în timpul unei părți a procesului: *încălcare*

Art. 6 § 3 lit. b)

Înlesnirile necesare

Timpul necesar

Restrângerea accesului unui deținut la dosarul său penal și divulgarea tardivă a acestuia către avocați, ceea ce i-a obligat să răspundă în pripă în cadrul unui dosar foarte amplu și complex: *încălcare*

Art. 6 § 3 lit. c)

Dreptul la apărare cu asistența unui apărător

Interzicerea accesului la un avocat timp de aproape 7 zile de reținere, urmată de limitarea numărului și duratei întrevederilor; imposibilitatea unui deținut de a se întrevedea cu avocații săi fără a fi ascultați de agenții forțelor de ordine: *încălcare*

În fapt – În octombrie 1998, reclamantul, resortisant turc și fost lider al PKK (Partidul Muncitorilor din Kurdistan), a fost expulzat din Siria. După un timp petrecut în diverse țări, acesta a fost cazat în reședința ambasadurului Greciei din Nairobi (Kenya). La 15 februarie 1999, acesta a trebuit să plece din ambasada Greciei și a fost condus de un funcționar kenyan la Aeroportul Nairobi, la un avion înmatriculat în Turcia, în care îl așteptau câțiva funcționari turci pentru a-l aresta. Instanțele turce au emis șapte mandate de arestare pe numele reclamantului, iar Interpolul a emis un aviz de urmărire pe numele său. Reclamantul a fost transferat în Turcia și plasat în arest la penitenciarul de pe insula İmralı în data de 16 februarie 1999, după care a fost interogată de membri ai forțelor de ordine. La 22 februarie 1999, procurorul Republicii de pe lângă Curtea de securitate a statului din Ankara l-a audiat pe reclamant. La 23 februarie 1999, acesta a compărut în fața unui judecător de la curtea de securitate, care a dispus arestarea sa preventivă. Prin rechizitoriul prezentat în aprilie 1999, procurorul l-a acuzat pe reclamant că a desfășurat activități pentru a determina secesiunea unei părți a teritoriului național și că a înființat și a condus în acest scop o organizație armată. Acesta a solicitat pedeapsa capitală, în temeiul art. 125 din Codul penal. În timpul procesului a avut loc o modificare a Constituției, prin care se excludeau magistrații militari din compunerea completelor de judecată ale curților de securitate a statului. Astfel, un magistrat

civil a fost desemnat în locul judecătorului militar în cadrul completului de judecată însărcinat cu cauza respectivă. Reclamantul a fost declarat vinovat de infracțiunile de care era acuzat și a fost condamnat la pedeapsa capitală. La 25 noiembrie 1999, Curtea de Casație a confirmat hotărârea curții de securitate a statului.

La 30 noiembrie 1999, Curtea Europeană a decis să aplice art. 39 din Regulament și a solicitat Guvernului turc să ia toate măsurile necesare pentru neexecutarea pedepsei capitale, pentru a-i permite Curții să facă o examinare eficace a admisibilității cererii. În septembrie 2001, o delegație a Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante („CPT”) a vizitat locul de detenție în care se afla reclamantul și a formulat câteva recomandări. O lege din august 2002 a abolit pedeapsa cu moartea pe timp de pace, iar Codul penal s-a modificat în consecință. În septembrie 2002, Guvernul turc a informat Curtea Europeană că nu mai era posibilă executarea pedepsei cu moartea aplicate reclamantului. În octombrie 2002, Curtea de securitate a statului din Ankara a comutat pedeapsa capitală aplicată reclamantului în pedeapsa închisorii pe viață. O Cameră a Curții Europene (Secția întâi) a pronunțat o hotărâre în data de 12 martie 2003 (a se vedea CJ nr. 51). În noiembrie 2003, Turcia a ratificat Protocolul nr. 6 la Convenție privind abolirea pedepsei cu moartea.

În drept – Art. 6 § 1: Compunerea curții de securitate a statului – Aparenta independență a instanței respective nu ține doar de compunerea sa la momentul pronunțării verdictului. Pentru a se conforma cerințelor prevăzute la art. 6 în materie de independență, instanța respectivă trebuie să pară independentă față de puterea executivă sau cea legislativă în fiecare din cele trei faze ale procedurii, respectiv instrumentarea cazului, judecata și verdictul (potrivit informațiilor date de Guvern cu privire la procedura penală din Turcia). De asemenea, atunci când un magistrat militar participă la unul sau mai multe acte de procedură care ulterior rămân în vigoare în procedura penală respectivă, acuzatul poate în mod rezonabil să manifeste îndoieli față de corectitudinea procedurii în ansamblu, cu excepția cazului în care se dovedește că procedura desfășurată ulterior în fața curții de securitate a risipit suficient îndoielile respective. Mai precis, faptul că un magistrat militar a participat, într-un proces îndreptat împotriva unui civil, la un act de procedură ce face parte integrantă din proces lipsește întreaga procedură de aparență că ar fi fost desfășurată de o instanță independentă și imparțială.

În speță, judecătorul militar a fost prezent în cadrul actelor de procedură efectuate în cele două ședințe preliminare și în cele șase ședințe pe fond. Niciunul dintre acte nu a fost reînnoit după înlocuirea judecătorului militar, toate fiind validate ca atare de către judecătorul înlocuitor. În aceste condiții, Marea Cameră nu poate admite faptul că înlocuirea judecătorului militar înainte de încheierea procedurii a risipit îndoielile rezonabile ale reclamantului cu privire la independența și imparțialitatea instanței care l-a judecat.

Concluzie: încălcare (unsprezece voturi la șase).

Art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 lit. b) și lit. c): Marea Cameră subscrie la concluzia Camerei, conform căreia a fost încălcat art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 lit. b) și lit. c) prin faptul că reclamantul nu a beneficiat de dreptul la un proces echitabil: acesta nu a beneficiat de asistența unui avocat în timpul reținerii; nu a putut comunica cu avocații săi fără a fi ascultați de către terți; nu a putut avea acces direct la dosar decât într-o fază foarte avansată a procedurii; i s-au impus restricții la numărul și durata vizitelor avocaților săi; în fine, aceștia au avut târziu acces corespunzător la dosar. Aceste dificultăți au avut un efect general atât de restrictiv asupra dreptului la apărare încât a fost încălcat principiul procesului echitabil, formulat la art. 6.

Concluzie: încălcare (unanimitate).